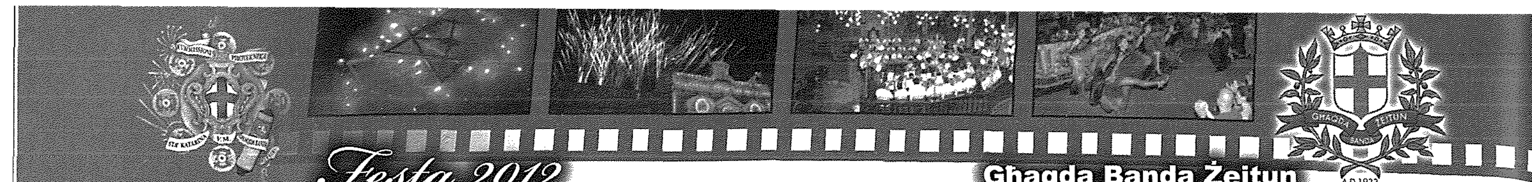

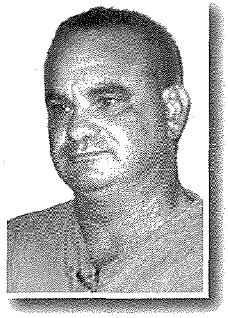

Il-Baned fiż-Żejtun

Tagħrif miġbur mis-Sur Ramon Psaila

Każ interessanti u ta' min wieħed jirrifletti u jkun jaf aktar dwaru, hija l-mixja tal-baned fir-raħal taż-Żejtun. Kull annu jew data li jorbtu t-twaqqif ta' xi għaqda jridu jkunu sostnuti minn xhieda u provi ta' dokumenti li jiżguraw din l-asserzjoni, inkella jibqgħu biss stħajjil, ħolm u xewqat.

L-ewwel darba li fiż-Żejtun instemgħet xi għamla ta' banda mużikali kienet fil-festa ta' Santa Katarina tas-sena 1801 fejn il-prokuratur Dun Vincenzo Borġ ħallas 10 skudi tas-servizz provdut waqt il-festa (ref. Żejtun manuskritt parrokkjali 3) iżda minn tassew kienet din il-banda u xi truf għandha marbuta għad irridu niksbu aktar tagħrif u nsibu li dan is-servizz kompla jiġi mtenni għal xi snin wara u għalhekk xejn ma nistagħġeb minn fejn ġejja l-frażi ta' Santa Katerina zinn zinn zinn.

Mal-miġja tal-Ingliżi fil-gżejjer, it-tkabbir tal-qoton aktar sab art għammiela u ssokta jgħattaq sew il-bejgħ u xiri ta' din ix-xitla u wieħed mill-akbar postijiet għal dan it-tip ta' kummerċ kien iż-Żejtun.

Fost dawn in-negozjanti nsibu liċ-ċittadin Taljan Gio Batta Diacono li kompla saħħaħ il-qagħda ta' familtu fiż-Żejtun, u li wara fiż-żmien flimkien mal-kompożitur Taljan Michele de Ferreris, fl-1832 waqqfu fiż-Żejtun orkestra għalkemm jista' jkun li kienet xi ftit qabel ukoll fl-1829 sabiex tieħu sehem fil-funzjonijiet reliġjużi.

Din bit-tajjeb u bil-ħażin damet għaddejja għal bosta snin li matul din il-firxa mhux darba jew tnejn kien sar sforz biex tiġi mibdula għal dahra ta' Banda u mal-medda ġiet imwaqqfa l-Banda del Zejtun sabiex tieħu parti wkoll fil-gilwa tal-Ġimgħa l-Kbira, li kienet diġà magħrufa fil-lokalità u l-irħajla tal-madwar ta' min wieħed ikun jaf ukoll li f'dik il-ħabta l-Monument bi

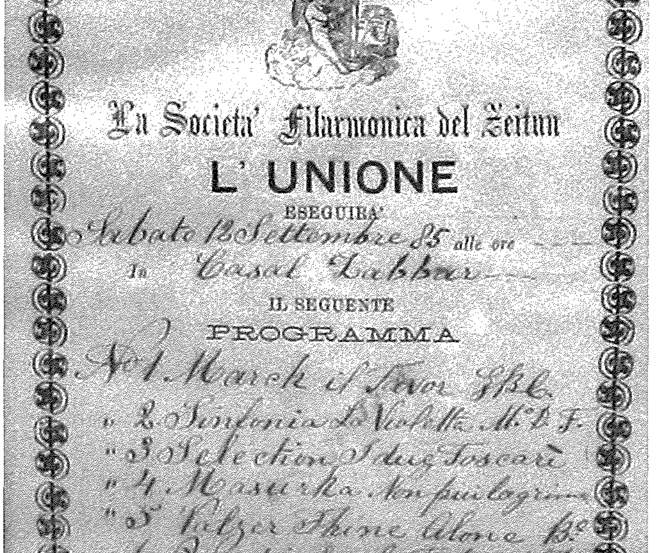

La Societa' Filarmonica del Zeitun
L' UNIONE
ESEGUIRA'
Sabato 12 Settembre 85 alle ore
in Casal Zabbar
IL SEGUENTE
PROGRAMMA
N° 1 March ...
" 2 Sinfonia ...
" 3 Selection ...
" 4 Masurka ...
" 5 Valzer ...
" 6 Quadriglie ...
" 7 GOD SAVE THE QUEEN.
ORAZIO DIACONO
Direttore

Għaqda Banda Żejtun Manifest Festa Casal Zabbar

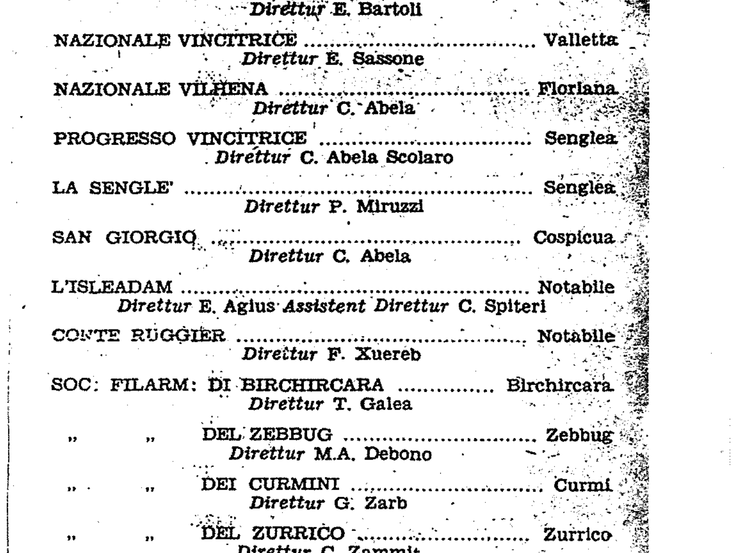

— 10 —

LISTA TA' BANED

Lista ta' Baned Maltin li kienu ġa mwaqqfin fiż-żmien li twaqqfet il-Banda Sant'Andrija: iġifieri 1883.

NAZIONALE LA VALLETTE .... Valletta
Direttur E. Bartoli

NAZIONALE VINCITRICE .... Valletta
Direttur E. Sassone

NAZIONALE VILHENA .... Floriana
Direttur C. Abela

PROGRESSO VINCITRICE .... Senglea
Direttur C. Abela Scolaro

LA SENGLE' .... Senglea
Direttur P. Miruzzi

SAN GIORGIO .... Cospicua
Direttur C. Abela

L'ISLEADAM .... Notabile
Direttur E. Agius *Assistent Direttur* C. Spiteri

CONTE RUGGIER .... Notabile
Direttur F. Xuereb

SOC: FILARM: DI BIRCHIRCARA .... Birchircara
Direttur T. Galea

" " DEL ZEBBUG .... Zebbug
Direttur M.A. Debono

" " DEI CURMINI .... Curmi
Direttur G. Zarb

" " DEL ZURRICO .... Zurrico
Direttur C. Zammit

" " DELLA MUSTA .... Musta
Direttur G. Demajo

" " LA STELLA .... Zeitun
Direttur A. Mifsud

" PALMA .... Zeitun
Direttur Gio Batta Cassar

Ara Guida Generale di Malta per l'Anno 1883 (Anno III) di Giovanni Muscat: Pagina 99 — 101

Guida Generale 1883

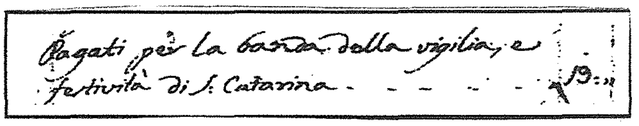
Pagati per la banda della vigilia, e festività di S. Catarina - - - - - - 13:11

Irċevuta minn manuskritt parrokkjali tas-sena 1803 li jitfa' dawl fiż-Żejtun kienet tieħu sehem banda

Kristu mejjet kien ikun imwennes minn strumenti tal-korda jakkumpanjaw il-kor fil-kant tal-Miserere.

Għalkemm iż-żminijiet huma kemxejn imbiegħda bit-tbannis xorta nistgħu ngħidu li l-Banda del Zejtun inqasmet f'epoka meta Malta kien isaltan taħbil kbir u firda speċjali enormi bejn il-klassijiet tal-poplu minħabba l-kwistjoni tal-lingwa liema waħda kellha tkun uffiċjali bejn it-taljan u l-ingliż, storikament huwa pruvat li fiż-Żejtun sal-1883 diġà kienu jeżisti u uffiċjalment rikonnoxxuti żewġ baned mużikali.

Is-Soċjetà Filarmonica La Stella bis-Surmast Direttur A. Mifsud u s-Soċjetà Filarmonica Palma bis-Surmast Direttur Gio Batta Cassar (ref. Guida Generale di Malta 1883).

Huwa fatt magħruf ukoll li s-sur Orazio Diacono, li jiġi bin Gio Batta u missier il-kompożitur ċelebri Żejtuni Carlo Diacono, ħawtel mhux ftit biex jamalgama lil dawn iż-żewġ baned rivali Żwieten. Irnexxielu jgħaqqadhom u minħabba dan il-ġest ta' ħbiberija ħadu l-isem ta' La Società Filarmonica del Zeitun Banda Unione li fil-loġika kien l-aħjar isem li seta' jinsab miż-żewġ għaqdiet u ħatru lil Orazio Diacono stess bħala Surmast Direttur.

Iżda l-problemi li kien hemm qabel baqgħu hemm u sfortunatament il-Banda Unione damet tiffunzjona anqas minn sentejn, eżattament sa Settembru 1885 bl-aħħar programm isir fil-festa tal-Madonna tal-Grazzja Ħaż-Żabbar (ref. Għaqda Banda Żejtun manifest festa casal Zabbar).

Wara nkwiet li kien ilu jinħema u xpakka fuq il-planċier waqt din il-festa, u l-Banda Unione XOLJIET bil-proprjetà mobbli kollha li kellha tinqasam fost il-membri li din l-għaqda kellha djun magħhom. Dejjem skont id-dokumenti nsibu li fiż-Żejtun fis-sena 1887 reġgħet twaqqfet banda oħra bl-isem ta' Società Filarmonica del Zeitun (ref guida generale di malta 1887) taħt il-presidenza tas-sur Francesco Saverio Mifsud li wara niltaqgħu miegħu bħala wieħed mill-pilastri maċ-Circolo Musicale Sta Katarina u Direttur Mużikali s-Sur Gio Batta Cassar eżattament l-istess Surmast li kien jidderieġi s-Società Filarmonica La Palma, li milli jidher din is-soċjetà ma tantx damet maqgħuda wkoll, għax wara dan il-perjodu fiż-Żejtun naraw lis-Sur Orazio Diacono kewwen banda oħra l-Għaqda Mużikali Beland (magħrufa tal-laqx)

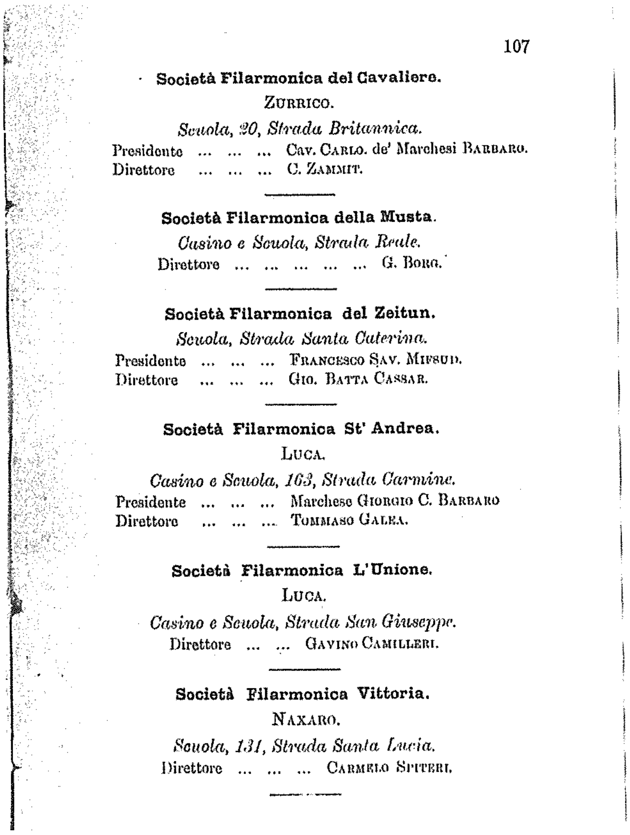
107

Società Filarmonica del Cavaliere.

ZURRICO.

Scuola, 20, Strada Britannica.

Presidente ... ... Cav. CARLO. de' Marchesi BARBARO.
Direttore ... ... C. ZAMMIT.

Società Filarmonica della Musta.

Casino e Scuola, Strada Reale.

Direttore ... ... G. BORG.

Società Filarmonica del Zeitun.

Scuola, Strada Santa Caterina.

Presidente ... ... FRANCESCO SAV. MIFSUD.
Direttore ... ... GIO. BATTA CASSAR.

Società Filarmonica St' Andrea.

LUCA.

Casino e Scuola, 163, Strada Carmine.

Presidente ... ... Marchese GIORGIO C. BARBARO
Direttore ... ... TOMMASO GALEA.

Società Filarmonica L'Unione.

LUCA.

Casino e Scuola, Strada San Giuseppe.

Direttore ... ... GAVINO CAMILLERI.

Società Filarmonica Vittoria.

NAXARO.

Scuola, 131, Strada Santa Lucia.

Direttore ... ... CARMELO SPITERI.

Guida Generale 1887

eżattament fil-25 ta' Settembru 1888 (ref. storja taż-Żejtun E. B. Vella) li hija l-eqdem banda li għada tiffunzjona fiż-Żejtun sal-lum.

F'qasir żmien minn meta ġiet imnebta l-Banda Beland kellha nkwiet serju intern u minnha tkewwen iċ-Circolo Musicale Santa Katerina fl-1892 (magħruf tal-laċċi) taħt il-President Francesco Felice u direttur mużikali Napuljun Caruana Dingli u bejn dawn iż-żewġ soċjetajiet żviluppat pika tremenda. L-eqdem banda fiż-Żejtun reġa' kellha tilwim ieħor fost il-membri din id-darba politiku fl-1927 meta fiż-Żejtun beda jbaqbaq u jinfirex l-ideal Laburista fost il-ħaddiema tat-tarzna u tax-xatt u xi żgħażagħ ribelli wara argumenti sħan telqu mis-Soċjetà Mużikali Beland flimkien mal-bandisti ta' twemmin xellugi u ffurmaw iż-Żejtun Labour Jazz Band li kienet fergħa mużikali fi ħdan il-Każin tal-Partit tal-Ħaddiema taż-Żejtun fejn kellha wkoll sehem dirett fl-attivitajiet tal-Partit tal-Ħaddiem Ċentrali mmexxi mit-Tabib Pawlu Boffa u fil-1933 sawret l-Għaqda Banda Żejtun (magħrufa tal-Labour), u wara nislet ukoll il-Banda tal-Partit Laburista (magħrufa M.L.P. jew P.L.).

F'era meta l-poplu Żejtuni fil-maġġoranza tiegħu kien illetterat u t-tagħlim għalih kien marbut fil-qajd seta' jingħadlu dak kollu li jaqbel, iżda llum ma tistax tkompli tgħawweġ is-sewwa magħruf u ma tkunx ħaġa onesta li fiż-Żejtun nirkbu mal-ġlajkiet ta' familja.